

Vertrouwen in de weg

Zenmeester Dōgen schrijft in de Shōbōgenzō:

*“Iemand die de weg van de Boeddha beoefent
moet bovenal vertrouwen hebben in de weg van de Boeddha.”**

Iemand die dit pad gaat, die deze beoefening doet, moet vooral vertrouwen hebben in het pad, in de beoefening. Waarom is vertrouwen zo belangrijk? Wanneer we de beoefening beginnen hopen we en verwachten we een resultaat. We hopen ons steeds beter te voelen, steeds stiller te worden in onszelf, meer ontspannen, meer vrede te ervaren. Dat is allemaal waar, maar het pad is niet zo geleidelijk als die woorden impliceren. Het pad gaat veel meer over bergen en door dalen. Misschien is het wel te vergelijken met de roest die je kunt oplossen door middel van Coca Cola. Tenminste, dat is een truc die me jaren geleden geleerd is. Als iets roestig is, leg het in een glas met cola en langzaam komt de roest los. Natuurlijk, het meest oppervlakkige komt het eerste los, maar de dieper liggende roest heeft soms tijd nodig. En zo is het ook met onze beoefening.

Wat we in onszelf uiteindelijk doen oplossen zijn de karmische gevolgen van het verleden. Al die dingen die diepliggende spanningen en verkrampingen hebben veroorzaakt in lichaam en geest. Omdat dit zo diep gaat kan de beoefening vaak in het begin het meest oppervlakkige doen oplossen. We kunnen ons soms heel goed gaan voelen daarna, na een aantal weken of maanden van beoefening en dan lijken we gesterkt te worden in dit idee van dat we geleidelijk steeds dieper komen. Maar dan opeens komt dat dieper liggende karma naar de oppervlakte en voelen we de effecten ervan in lichaam en geest.

Het is daarom dat Dōgen zegt dat vertrouwen zo belangrijk is. Veel mensen denken dan dat de beoefening dan als het ware uitgewerkt is en ze gaan op zoek naar iets anders. Maar heb vertrouwen. Uiteindelijk lost ook dat karma op, want tenslotte alles is fundamenteel leeg en daardoor is niets voor de eeuwigheid, niets is blijvend. Alles uiteindelijk komt en gaat. Zelfs de meest diepliggende verkrampingen lossen uiteindelijk op.

Natuurlijk, wij denken in termen van één leven. Ik die nu het pad begint wil het uiteindelijk ook helemaal af kunnen maken in dit leven. Maar dit is niet de boeddhistische visie en zeker niet die van Dōgen. Het leven is cyclisch en de karmische gevolgen van het verleden kunnen zich ook uitstrekken naar een verleden dat voor ons huidige leven ligt.

En zullen we het pad helemaal aflopen? Wie weet. Maar ook wij zullen uiteindelijk de gevolgen, de consequenties van het gaan van het pad ervaren, misschien in een volgend leven of in een leven daarna. Uiteindelijk is waar je nu bent het gevolg van wat eraan vooraf is gegaan.

Dus dit vertrouwen, het vertrouwen hebben in de beoefening gaat erg diep. Het gaat voorbij het 'ik' en het persoonlijke. We laten karma oplossen door niet vast te pakken, niet vast te houden, maar steeds weer los te laten, te verzachten, te ontspannen, steeds weer opnieuw. En het zal steeds lichter in ons worden, steeds stiller, steeds vrediger. Maar ben bereid dat dat niet geleidelijk gaat, het gaat een beetje op en neer. Voor diegene die vertrouwen hebben is het misschien een uitdaging, maar ze zullen niet opgeven. En het zijn zij die uiteindelijk Boeddha zullen worden.

* * * * *

*Eerw. Baldwin Schreurs
Zondag 18 juli 2023*

**) Uit het hoofdstuk Gakudo yojin-shu: aandachtspunten bij het beoefenen van de Weg*